

Innspill til Utvalget for framtidens fellesskole

Vi setter pris på muligheten til å gi innspill til *Utvalget for framtidens fellesskole* og deres arbeid med å «utrede og skape diskusjon om fellesskolens rolle i framtidens samfunn.»

Hvem er vi?

Stiftelsen Videreskolene (Stiftelsen) er en alminnelig stiftelse med et ideelt formål. Stiftelsen eier to videregående skoler: Krokeide videregående skole i Vestland fylke (skoledrift siden 1946) og Feiring videregående skole i Akershus fylke (skoledrift siden 2020). Begge skolene tilbyr *særskilt tilrettelagt opplæring for elever med dokumenterte behov* (privatskoleloven §2-1 f).

Vårt særskilt tilrettelagte opplæringstilbud ligger i skjæringspunktet mellom *tilpasset opplæring* og *individuell tilrettelagt opplæring*. Vår særskilte tilrettelagte opplæring er ikke *individuell* – vi tilrettelegger for den enkelte elev, men innenfor rammen av en gruppe/klasse/trinn. Vårt elevtilskudd gjør det mulig for oss å ha økt lærertetthet, tilgang til sosialfaglig kompetanse, ressurs til spesialpedagogisk kompetanse, rådgiver ressurser mm, i tillegg til tilpasset læremateriell, verktøy og utstyr. Våre skoler har i tillegg internatdrift som gjør at vi kan tilby brorparten av elevene våre et strukturert botilbud og tilgang til sosialfaglig kompetanse 24/7. Noen elever har behov for sosialfaglig tilrettelegging og oppfølging også etter at skoledagen er over. Denne internatdriften er i vårt tilfelle finansiert gjennom en egen post i Statsbudsjettet (kap 227 post 78).

Opplæringstilbudet ved våre skoler er et supplerende tilbud til fylkets (landets) offentlige videregående skoler ved at vi har et særskilt tilrettelagt tilbud som ikke finnes i den offentlige skolen. For mer informasjon om vår særskilte tilrettelegging, se våre nettsider: [Stiftelsen Videreskolene](#), [Krokeide vgs](#) og [Feiring vgs](#).

Hvem er elevene våre?

Gjennomsnittsalderen på våre elever er 21 år. Alle våre elever har dokumentert behov for vårt særskilt tilrettelagte tilbud. Elevene dokumenterer et bredt spekter av ulike funksjonsnedsettelse og læreversker – noe som gjør at elevgruppen er svært mangfoldig. Elevens behov for særskilt tilrettelagt opplæring er vurdert av en ekstern kompetent faginstans som for eksempel PPT, OT, spesialisthelsetjenesten, BUP, DPS, fastleger, psykologer, NAV, rådgivere i videregående, habiliteringstjenesten mm.

I et samfunnsperspektiv representerer våre skoler et viktig bidrag i «kampen mot» ungt utenforskap. Vår målgruppe har betydelig større risiko for å falle ut av ordinære skoler, og er overrepresentert i utenforskapsstatistikken. Veien tilbake til fullføring er også krevende fordi det både er mangel på tilbud til denne gruppen, mangel på veiledningskapasitet (for eksempel i OT) – og ofte en høyere terskel for å koble seg på et ordinært utdanningsløp igjen. Våre skoler representerer en skole- og opplæringsmodell som av våre søkere og elever oppleves som en vei tilbake til fullføring av skoleløpet.

Fremtidens fellesskole – hva er felles i fellesskolen?

Vi opplever at skolemyndighetene i dag opprettholder et kunstig skille mellom vår opplæringsvirksomhet og den offentlige opplæringsvirksomheten, og at dette skillet til sist kan gå utover elevene. Det blir stadig oftere referert til den *offentlige* fellesskolen – som om vi har to – kanskje flere fellesskoler? Eller betyr det at fellesskolen per definisjon er offentlig? Begrepet «den offentlige fellesskolen» er et ekskluderende begrep: dersom du velger en annen skole enn en kommunal eller fylkeskommunal skole, er du ekskludert fra fellesskapet.

Dersom vi ser på begrepet «fellesskole» uavhengig av om det er offentlig eller ideell skolevirksomhet - hva gjør opplæringstilbudet felles i *fellesskolen, sammenlignet med vår virksomhet*:

- Våre skoler følger Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020. Opplæringen har det samme verdigrunnlaget (Overordnet del av læreplanverket) og faglige mål (læreplaner) som i fylkeskommunal videregående opplæring. Alle elevene våre skal opp til sentrale eller lokale eksamener med eksterne sensorer ved avslutning av opplæringen.

Dersom *fellesskole* viser til felles verdigrunnlag og faglig mål, vil vår virksomhet være omfattet av begrepet.

- Opplæringsvirksomheten vår er strengt regulert i Privatskoleloven med forskrifter, og er under tilsynsmyndighet fra Statsforvalteren og Utdanningsdirektoratet.

Dersom *fellesskole* handler om at myndighetene skal ha kontroll med opplæringsvirksomheten, vil vår virksomhet være omfattet av begrepet.

- Driften av skolene (skole og internat) er fullfinansiert av staten hvor både elevtilskudd og internattilskudd er forvaltet av Utdanningsdirektoratet. Både opplæring og opphold på våre skoler er uten kostnad for elevene – dvs at skolen er åpen for alle uavhengig av økonomisk bakgrunn. Virksomheten – både stiftelsen og skolene – er *ideell*, og det er ikke mulig å ta ut utbytte hverken i stiftelsen eller skolene.

Dersom *fellesskole* viser til et skoletilbud som er for alle uavhengig av bakgrunn og økonomisk evne, og der ingen kan ta ut utbytte fra virksomheten, vil vår virksomhet være omfattet av begrepet.

Det oppleves urimelig at våre elever og vår opplæringsvirksomhet skal være ekskludert fra fellesskapet gjennom bruk av begrepet *den offentlige fellesskolen*.

Fremtidens fellesskole – hvem får delta i fellesskapet?

Alle elever i Norge er gitt mulighet til opplæring i en offentlig skole basert på inkludering og likeverd i et mangfoldig og trygt skolemiljø, men *noen* elever har spesielle behov som de opplever ikke blir tilstrekkelig dekket av dette tilbudet. Dette er et faktum som myndighetene må ta inn over seg – og ikke fortsette å legge rammer for en fellesskole som i realiteten ikke representerer et fellesskap for alle barn og unge i Norge i dag.

Privatskoleloven §2-1 sikrer at alle ungdommer og unge voksne i Norge gis mulighet til å velge et opplæringstilbud som er mer tilrettelagt for deres spesifikke behov – enten det gjelder idrett, håndverksfag, livssyn eller opplæring særskilt tilrettelagt for elever med nedsatt funksjonsevne og lærevansker. Fellesskolen er basert på prinsippene om likeverd og inkludering – men det er forskjell på *å være inkludert og å føle seg inkludert*. Mange av våre elever har ikke opplevd *reell* inkludering i den offentlige skolen. Det er avgjørende at også elever med dokumenterte behov for særskilt tilrettelagt opplæring gis lik mulighet til å velge et opplæringstilbud som er mer tilpasset deres spesifikke behov.

Det er viktig at vi har et mål om inkludering for alle elever i den offentlige skolen – men vi mener det er arrogant å overse den livs- og skoleerfaring mange elever har. Fellesskolen som begrep, underbygger fellesskapstenkingen dersom det åpnes for at mangfold i elevgruppen også åpner for mangfold i læringsarena både offentlige og ideelle – alt under samme fellesskapsparaply: fellesskolen.

Fremtidens fellesskole – hva må elevene lære?

Vi synes det er vanskelig å spå hva det faglige behovet vil være 20 år fra nå. Det er nok mange andre – som gjerne allerede har gitt innspill til utvalget – som er mer kompetent til å gjøre kvalifiserte vurderinger om dette.

Vi vil imidlertid trekke frem en kompetanse som vi mener vil være av avgjørende betydning for enkeltmennesket og samfunnet i tiden som kommer: Fellesskolen – hele skole-Norge – må legge vekt på å utvikle elevenes *indre kompass* ledet av empati og ansvarsfølelse med mål om å skape et mangfoldig samfunn der alle opplever seg inkludert.

På individnivå tror vi at det vil bli stadig mer krevende å kunne vurdere sannhetsgehalten i den informasjonsmengden enkeltmennesket må håndtere i fremtiden. Skolen må derfor legge stor vekt på *kildekritikk*. Vi går inn i en tid der «hva som er sant» er blitt stadig mer utfordrende å gjenkjenne. Elevene må utvikle kompetanse til å kunne ta adekvate valg i livet sitt basert på et gyldig grunnlag.

På samfunnsnivå er det viktig å skape åpne strukturer som gir rom for fleksibilitet, innovasjon, utvikling og samarbeid. Skolemyndighetene må vise tillit til sektoren og være åpen for innspill underveis – og ikke lage faste, trange konstruksjoner preget av dogmatikk og et behov for detaljstyring. Skolemyndighetene må omfavne mangfoldet i sektoren og se at dette ikke truer den offentlige skolen – men tvert imot beriker skole-Norge med

et bredt opplæringstilbud til *alle* elevene i Norge. Først da har vi per definisjon, en *fellesskole* - med både offentlige og ideelle skoleaktører - basert på felles verdigrunnlag, felles læringsmål og felles krav til et «trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.» Vi håper fremtidens fellesskole vil reflektere dette.

Bergen, 02.03.2026

Adm.dir. Trond Iveren
Stiftelsen Videreskolene

Skoledir. Lena Lie
Stiftelsen Videreskolene

Rektor/daglig leder Leif Erik Haugstad
Krokeide videregående skole

Assisterende rektor Anne Sissel Herland
Krokeide videregående skole

Rektor/daglig leder August Kjerland
Feiring videregående skole

Assisterende rektor Kristin Bjørnson
Feiring videregående skole